

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury+ Edycja 2024

RAZEM W KULTURZE

Raport z diagnozy

SPIS TRESCI

Wstęp	2
Tarnowskie Góry.....	2
Diagnoza	3
Jak wykorzystać efekty diagnozy w swoim pomysle?	4
Warsztaty wydobywcze.....	5
Młodzież.....	6
Spotkanie 1 – młodzież z liceum plastycznego – GRUPA 1.	6
Pomysły dla Inicjatyw Oddolnych młodzieży.....	6
Spotkanie 2 – młodzież z technikum – GRUPA 2.....	8
Pomysły dla Inicjatyw Oddolnych młodzieży.....	8
Spotkanie 3 – młodzież z liceum – GRUPA 3.	9
Pomysły dla Inicjatyw Oddolnych młodzieży.....	9
Spotkanie 4 – młodzież z liceum – GRUPA 4.	14
Pomysły dla Inicjatyw Oddolnych młodzieży.....	15
Warsztaty wydobywcze z dorosłymi liderami.....	19
Liderzy – Tarnowskie Góry – 11 maja 2024 r.....	20
Liderzy – Repty Śląskie – 13 maja 2024 r.	22
Liderzy – Opatowice – 14 maja 2024 r.....	26
Rekomendacje do naboru na inicjatywy oddolne.....	28

Streszczenie

Ten dokument to raport z badań w programie Dom Kultury+. Warto wykorzystać go jako inspirację dla Inicjatyw Lokalnych, które zostaną sfinansowane w naborze na inicjatywy (termin naboru: do 20 czerwca 2024 r.)

Tekst raportu nie jest justowany, by zwiększyć jego czytelność dla osób z wadami wzroku

WSTĘP

Ten dokument jest efektem prac badawczych w projekcie „Razem w kulturze”. Projekt ten jest realizowany przez Tarnogórskie Centrum Kultury (www.tck.net.pl), przy dofinansowaniu ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Narodowego Centrum Kultury: Dom Kultury + Edycja 2024.

Celem programu jest inicjowanie działań służących wzmocnieniu zaangażowania ośrodków kultury w życie społeczności lokalnej, odkrywaniu i rozwijaniu potencjału i kapitału kulturowego jej członków oraz kulturotwórczych zasobów społeczności. Program jest podzielony na dwa etapy. Pierwszy etap skupiony jest na diagnozie, natomiast drugi na realizacji oddolnych inicjatyw mieszkańców. Oba etapy są ze sobą powiązane poprzez upublicznienie treści diagnozy, która ma wspierać osoby i grupy zainteresowane zgłoszeniem inicjatywy w drugim etapie.

Założeniem projektu „Razem w kulturze” jest wzmocnienie zaangażowania mieszkańców Tarnowskich Gór (ze szczególnym uwzględnieniem dzielnic: Opatowice i Repty Śląskie) w tworzenie i wspólną realizację działań kulturalnych wynikających z ich potrzeb, znalezienie potencjału kulturotwórczego w społeczności, a także zbliżenie się i poznanie potrzeb młodzieży ze szkół średnich w Tarnowskich Górach.

TARNOWSKIE GÓRY

Tarnowskie Góry to miasto położone w województwie śląskim, o bogatej historii i znaczeniu kulturowym. Liczba mieszkańców miasta wynosi około 60 tysięcy, co czyni je średniej wielkości ośrodkiem miejskim w regionie. Tarnowskie Góry są znane ze swojego górniczego dziedzictwa, które miało ogromny wpływ na rozwój miasta i kształtowanie jego tożsamości.

Miasto może pochwalić się dobrze rozwiniętą infrastrukturą kultury, która obejmuje liczne instytucje kulturalne i obiekty służące mieszkańcom oraz turystom.

Najważniejsze z nich to:

1. Tarnogórskie Centrum Kultury (TCK): Główna instytucja kulturalna w mieście, organizująca szeroki wachlarz wydarzeń, od koncertów po wystawy i warsztaty.
2. Pałac w Rybnej: organizator koncertów muzyki klasycznej, mistrzowskich kursów (skrzypków, klarncistów).
3. Muzeum w Tarnowskich Górach: Mieści się na zabytkowym Rynku, prezentując historię miasta oraz jego górnicze tradycje.
4. Sztolnia Czarnego Pstrąga: Część Zabytkowej Kopalni Srebra, wpisanej na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, która przyciąga turystów z całego świata.

5. Miejska Biblioteka Publiczna: Ważne centrum edukacyjne i kulturalne, oferujące bogaty księgozbiór oraz organizujące różnorodne wydarzenia literackie.

Tarnowskie Góry posiadają unikalną tożsamość kulturową, kształtowaną przez wieki działalności górniczej. Dziedzictwo to jest nie tylko elementem historii, ale również fundamentem współczesnych inicjatyw kulturalnych. Miasto jest gospodarzem licznych festiwali i imprez, które promują lokalną kulturę i tradycje, takich jak:

Święto Tarnogórskich Gwarków: Coroczna impreza nawiązująca do górniczych tradycji miasta, przyciągająca zarówno mieszkańców, jak i turystów.

Tarnowskie Góry posiadają dobrze rozwiniętą infrastrukturę edukacyjną, która obejmuje liczne szkoły podstawowe, gimnazja oraz szkoły średnie. Szczególnie istotne są szkoły średnie, które przygotowują młodzież do dalszej edukacji oraz kariery zawodowej. W mieście działają:

1. I Liceum Ogólnokształcące im. Stefanii Sempołowskiej
2. II Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica
3. Zespół Szkół Artystyczno – Projektowych
4. Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących
5. Wieloprofilowy Zespół Szkół
6. Zespół Szkół Chemiczno-Medycznych i Ogólnokształcących im. M. Skłodowskiej – Curie
7. Zespół Szkół Gastronomiczno – Hotelarskich
8. Centrum Edukacji Ekonomiczno – Handlowej im. K. Goduli
9. Salezjański Ośrodek Szkolno–Wychowawczy

DIAGNOZA

Działania badawcze trwały od marca do maja 2024 roku.

Działania diagnostyczne realizowane były z największą intensywnością w szkołach średnich.

Ponadto zrealizowane zostały spotkania otwarte dla liderów i liderki społeczności Tarnowskich Gór. Te spotkania zrealizowane zostały w siedzibie TCK, a także w filiach w dzielnicach: Opatowice i Repty Śląskie.

W trakcie procesu diagnostycznego wykorzystano następujące narzędzia badawcze:

1. Rozmowy z mieszkańcami przeprowadzone przez pracowników TCK.

2. Warsztat o wartościach w świecie młodych ludzi wraz z warsztatem projektowania inicjatyw oddolnych.
3. Warsztat wydobywczy dla dorosłych mieszkańców i liderów społeczności wraz z warsztatem projektowania inicjatyw oddolnych.

W powyższych spotkaniach informacji udzielali: mieszkańcy Tarnowskich Gór – ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży ze szkół średnich, liderzy związani z lokalnymi instytucjami kultury, przedstawiciele organizacji trzeciego sektora i liderów niezrzeszonych w NGO, nauczyciele i dyrektorzy placówek oświatowych i instytucji kultury.

JAK WYKORZYSTAĆ EFEKTY DIAGNOZY W SWOIM POMYŚLE?

Chcesz, by Twój pomysł wpisywał się w DIAGNOZĘ? Przeczytaj kilka wskazówek jak to zrobić:

1. **Wczytaj się w to, o czym opowiadali uczestnicy warsztatów.** Jeśli Twój pomysł bezpośrednio lub pośrednio nawiązuje do wątków poruszanych w trakcie warsztatu – **opisz to.**
2. **Jeśli Twój pomysł łączy różne wątki / obszary** poruszane w trakcie warsztatów – **opisz to.** Umiejętność łączenia ze sobą różnych pomysłów i wykorzystywania różnorodnych zasobów to cenna kompetencja!
3. **Wczytaj się w rekomendacje**, które znajdują się na **stronie 29!** Jeśli Twój pomysł bezpośrednio lub pośrednio nawiązuje do rekomendacji – **opisz to.**
4. **ROZMAWIAJ! Z innymi mieszkańcami i z pracownikami Centrum Kultury.** Nie masz pomysłu jak to zrobić? Skontaktuj się z pracownikami Tarnogórskiego Centrum Kultury – tam dostaniesz konkretne wskazówki co i jak zrobić.
5. **MŁODZIEŻ** – uwaga uczestników badań skupia się właśnie na tej grupie – jeśli chcesz stworzyć coś dla młodzieży, to **wejdź z ich przedstawicielami w dialog – jak dorosły z dorosłym! Pozwól im stworzyć coś, co będzie dla nich angażujące** – oni najlepiej wiedzą czego potrzebują, czemu gotowi są poświęcić swój czas.
6. Jeśli masz pomysł, ale nie czujesz się na siłach, by realizować go sam – **zaproś kogoś do współpracy lub opowiedz o pomyśle pracownikom TCK.**
7. **Kwestie finansowe i harmonogram ZAWSZE konsultuj z pracownikami Tarnogórskiego Centrum Kultury!**

WARSZTATY WYDOBYWCZE

Warsztaty wydobywcze były podzielone na dwa rodzaje: warsztaty dla młodzieży i warsztaty dla dorosłych.

Celem warsztatów dla młodzieży była identyfikacja świata wartości młodych ludzi oraz aktywności, które powodują, że odzyskują siły – regenerują się. Dziś grafik dobowy młodych ludzi nie odbiega specjalnie od grafików osób dorosłych – czas poświęcony szkole, obowiązkom związanym z edukacją oraz innymi obszarami swojego życia bardzo często angażuje przynajmniej tak samo mocno jak praca etatowa połączona z codziennymi obowiązkami u osób dorosłych. Chcąc tworzyć okazje do włączania młodych ludzi w świat centrum kultury warto rozmawiać z nimi o aktywnościach, które podejmują by się zregenerować, odpocząć. Pytania tego typu są pytaniami innymi niż np. te zadawane o czas wolny – kategoria „czasu wolnego” wśród nich, z powodów m.in. wymienionych powyżej, właściwie już nie istnieje.

Każde ze spotkań z młodzieżą przebiegało według tego samego schematu – po krótkim przedstawieniu idei programu Dom Kultury+ młodzież proszona była o podanie aktywności, których się podejmują, by się zregenerować, odpocząć – naładować swoje akumulatory po dniu, tygodniu, miesiącu pełnym obowiązków. Każdy pomysł był dobry! Kolejnym krokiem było podanie skojarzeń ze słowem „kultura” – ponownie – każde skojarzenie było dobre! Celem działania było zbudowanie powiązania pomiędzy „kulturą” a „regeneracją” – tak, by inicjatywy oddolne programowane z młodzieżą i dla młodzieży włączały szerokie „pole kultury” ze światem wartości i aktywności młodych ludzi. To też było celem ostatniego kroku pracy tej grupy – po podziale na mniejsze zespoły mieli za zadanie połączyć skojarzenia z kulturą, które stanowią katalog otwarty, z ich sposobami na regenerację, tworząc załączki Inicjatyw Lokalnych programowanych przez młodzież i dla młodzieży.

MŁODZIEŻ

W ramach projektu „Razem w kulturze” zrealizowany został cykl czterech spotkań z młodzieżą, by zmapować świat ich wartości, zainteresowań, angażujących aktywności oraz ich potencjał kulturotwórczy. Poniżej znajduje się zestawienie wszystkich spotkań wraz z wnioskami i rekomendacjami.

Poniższe podsumowanie to inspiracja dla Inicjatyw Oddolnych, które zostaną zgłoszone w naborze. Jeśli chcesz swój pomysł lub jego część dedykować tarnogórskiej młodzieży – nawiąż z nimi dialog, pozwól im współtworzyć takie działanie – rozmawiajcie jak dorośli z dorosłym.

SPOTKANIE 1 – MŁODZIEŻ Z LICEUM PLASTYCZNEGO – GRUPA 1.

Regeneracja, odpoczynek: spanie, sprzątanie, spotkanie się ze znajomymi, muzyka (pasująca do nastroju), zakupy, jedzenie, spacer z psem / bez psa, trening, filmy, gry (Minecraft, Roblox, Slime, Gry karciane), Sensoryka, makijaż – uczenie się i wykonywanie, wellness – basen i jacuzzi, podróżowanie, youtube, natura, zwierzęta, zbiórka harcerska, czytanie, rolki, rower

Skojarzenia z kulturą: wystawy, coś nowego, spędzanie czasu, wydarzenia, tradycja, kultura miasta, teatr, legendy, koncerty, stroje, język

Powyższe wątki były punktem wyjścia do dyskusji, a następnie do pracy w grupach. Prace grupowe stworzyły załączki pomysłów dla Inicjatyw Oddolnych, które zostały opisane poniżej.

POMYSŁY DLA INICJATYW ODDOLNYCH MŁODZIEŻY

Pomysł 1. Targi Młodzieży

Targi Młodzieży to inicjatywa, która łączy handel, edukację i rozrywkę, tworząc przestrzeń do aktywnego spędzania czasu, integracji i nauki w przyjaznym i wspierającym środowisku. Poprzez różnorodne działania, projekt ma na celu promowanie wartości takich jak tolerancja, empatia i odpowiedzialność społeczna wśród młodzieży i osób dorosłych.

Głównymi aktywnościami pożądanymi przez młodzież były różnorodne targi tematyczne i aktywności edukacyjne. Wydarzenie może odbyć się na rynku i przy ulicy Krakowskiej, gdzie młodzi ludzie będą mogli uczestniczyć w targach staroci, biżuterii handmade, zabawek, książek, lego, kwiatów oraz przedmiotów dedykowanych różnym subkulturom, takim jak punki, gotycy czy metalowcy.

Oprócz samej wymiany i zakupu przedmiotów, targi będą miejscem ważnych dyskusji i warsztatów. Planowane są spotkania poświęcone subkulturom, które umożliwią młodzieży i osobom dorosłym lepsze zrozumienie i akceptację różnorodności. Warsztaty o tolerancji, empatii i tworzeniu bezpiecznej przestrzeni będą promować wartości, które są kluczowe dla budowania harmonijnej społeczności.

Targi mogłyby być wzbogacone oprawą muzyczną – twórczością popularnych gwiazd, takich jak Dawid Podsiadło czy Julia Żugaj, lub występami artystów, również młodzieżowych, wykonujących utwory wspomnianych twórców. Wydarzenia muzyczne przyciągną młodych ludzi, oferując im rozrywkę i jednocześnie wzmacniając poczucie wspólnoty.

Pomysł 2. Wystawa przyszłych trendów modowych

Wystawa przyszłych trendów modowych to innowacyjne wydarzenie, które przeniesie odwiedzających w świat mody roku 3010. Trwająca od 1 do końca sierpnia, wystawa będzie dostępna do godzin nocnych, umożliwiając zwiedzającym korzystanie z atrakcji również wieczorami. W ramach wystawy planowane jest również jednodniowe wydarzenie w parku miejskim, gdzie zaprezentowane zostaną najbardziej futurystyczne projekty.

Do udziału w wystawie zaproszone zostaną znane postacie ze świata mody, takie jak Jonathan Anderson z LOEWE, Elina Silina i Tom Ford (lub Polscy odpowiednicy), którzy podzielą się swoją wizją przyszłości mody. Wystawa obejmować będzie licytację nowych, unikatowych kreacji, a dochód z niej zostanie przeznaczony na cele charytatywne, co doda wydarzeniu dodatkowego, szlachetnego wymiaru.

Odwiedzający będą mogli również skorzystać z nieodpłatnego bufetu, co stworzy przyjazną atmosferę do wymiany myśli i dyskusji na temat zaprezentowanych trendów. Wystawa przyszłych trendów modowych to wyjątkowa okazja, by zobaczyć, jak może wyglądać moda za niemal tysiąc lat, zainspirować się wizjonerskimi pomysłami i wziąć udział w ważnym przedsięwzięciu charytatywnym.

Pomysł 3. CRAZY BUBBLE

CRAZY BUBBLE to dynamiczne wydarzenie, które łączy rozrywkę, gastronomię, zakupy i różnorodne aktywności w jednym miejscu. Odwiedzający będą mogli delektować się jedzeniem z Crazy Bubble, KFC, Burger Kinga, maszyn do waty cukrowej oraz chińskiej restauracji, co zapewni szeroki wybór pysznych przekąsek.

Modowe zakupy będą możliwe w sklepach takich jak Tiger, Bershka i Cropp, oferujących najnowsze trendy odzieżowe. W ramach inicjatywy młodzi ludzie będą mieli okazję zarobić pieniądze poprzez różne prace, co pozwoli im zdobyć pierwsze doświadczenia zawodowe. Dodatkowo, zorganizowany zostanie kiermasz książek, apel patriotyczny oraz wystawa sportowych samochodów, co zapewni różnorodne formy spędzania czasu.

CRAZY BUBBLE to również miejsce, gdzie można spotkać się ze zwierzętami. Zaplanowane jest mini zoo oraz wystawa pupili domowych, takich jak psy, koty, króliki i papugi. Będzie również kocia kawiarnia, w której odwiedzający będą mogli zrelaksować się w towarzystwie kotów.

Dla miłośników sztuki i rękodzieła przewidziana jest giełda minerałów do tworzenia biżuterii handmade oraz galeria z lokalnymi dziełami. Koncert Julii Żugaj doda muzycznego akcentu do wydarzenia, a festiwal kolorów zapewni radosną i barwną atmosferę. Inspiracja Bytomiem jako ośrodkiem kulturotwórczym dla młodych Tarnogórczan będzie tematem przewodnim, podkreślającym znaczenie kultury i lokalnej społeczności.

CRAZY BUBBLE to inicjatywa, która oferuje szeroką gamę atrakcji, od jedzenia i zakupów po różnorodne formy rozrywki i aktywności kulturalne. Wydarzenie ma na celu integrację społeczności, promocję lokalnej kultury oraz zapewnienie niezapomnianych wrażeń dla uczestników.

SPOTKANIE 2 – MŁODZIEŻ Z TECHNIKUM – GRUPA 2.

Regeneracja, odpoczynek: muzyka, pieszczoty z pupilami domowymi, gry (valorant, overwatch, league of legends, slime, świnka peppa, CS, minecraft), filmy i seriale, spanie, czytanie, znajomi, rysowanie (papier, tablet), jedzenie, bieganie, wędkowanie, siedzenie w domu, sprzątanie, kawa, koszykówka, rozmowa z przyjacielem, jazda motocyklem

Skojarzenia z kulturą: dobre zachowanie, społeczność, teatr, centrum kultury, sztuka – np. rzeźba, tradycja i święta, aktorstwo, ojczyzna, stroje tradycyjne, teatr, muzeum, folklor, kraje narodowe

Powyższe wątki były punktem wyjścia do dyskusji, a następnie do pracy w grupach. Prace grupowe stworzyły załączki pomysłów dla Inicjatyw Oddolnych, które zostały opisane poniżej.

POMYSŁY DLA INICJATYW ODDOLNYCH MŁODZIEŻY

Pomysł 1. GWARKI 2.0 – Kultura pretekstem dla spędzania czasu z rówieśnikami

GWARKI 2.0 to wydarzenie, które ma na celu stworzenie przestrzeni do spędzania czasu z rówieśnikami poprzez różnorodne atrakcje kulturalne. W programie znajdują się zlot samochodów, lokalne koncerty, bogata oferta food truckowa, kino plenerowe, wybiegi mody oraz targi książki. Każda z tych aktywności ma służyć jako pretekst do indywidualnego i swobodnego spędzania czasu w gronie przyjaciół, bez narzuconych ram.

Dodatkowo, inicjatywa oferuje młodym ludziom możliwość zaangażowania się "od kuchni" poprzez wolontariat lub pracę przy organizacji wydarzenia. Uczestnicy będą mogli zdobyć cenne doświadczenia w zakresie organizacji rozrywki, zarządzania

wydarzeniami, dbania o atrakcyjne formy spędzania czasu oraz nawiązywania relacji z biznesem.

GWARKI 2.0 to nie tylko bogaty program kulturalny, ale także okazja do nauki i rozwoju osobistego. Młodzi ludzie będą mieli szansę zobaczyć, jak wygląda praca przy dużych wydarzeniach, co może zainspirować ich do dalszej aktywności w branży kulturalnej i rozrywkowej. To inicjatywa, która łączy zabawę, naukę i integrację, tworząc unikalne doświadczenie dla młodzieży.

SPOTKANIE 3 – MŁODZIEŻ Z LICEUM – GRUPA 3.

Regeneracja, odpoczynek: spacer, sen, śpiew, puzzle, seriale, spotkania ze znajomymi, wyjazdy w góry, woda (Kalety, Chechło), podróże, wędkowanie, przyroda – park, deptak, pupile domowe – kot, pies, malowanie i rysowanie, klocki (lego, chińskie odpowiedniki), luksus podróżowania klimatyzowanym zbiorkiem, diamond painting, taniec, granie w gry (apex, Wiedźmin, Movie Star Planet, Tetris, Uncharted), sport (siłownia, pływanie, bieganie), strzelnica, spacer po parku, tworzenie Wikipedii, spędzanie czasu z partnerem / partnerką, książki, jazda konna, pisanie opowiadań, granie na instrumencie (pianino, skrzypce, gitara), słuchanie podcastów, harcerstwo, spacer po lesie

Skojarzenia z kulturą: sztuka, tradycja, uprzejmość, cywilizacja, kino, twórczość, historia, coś co nas kształtuje, dzieła sztuki, stroje, moda, coś co łączy ludzi, pamięć, kultura innych krajów, ludzie, prowadzenie wydarzeń – konferansjerka, teatr, muzea, jedzenie, intelektualizm, literatura, rozrywka, muzyka, opera, otwartość, dobre maniery, epoki, festiwal, taniec, wycieczki – poznawanie inności

Powyższe wątki były punktem wyjścia do dyskusji, a następnie do pracy w grupach. Prace grupowe stworzyły załączki pomysłów dla Inicjatyw Oddolnych, które zostały opisane poniżej.

POMYSŁY DLA INICJATYW ODDOLNYCH MŁODZIEŻY

Pomysł 1. E-Sport + Sport

Powyższa inicjatywa to dynamiczne wydarzenie, które łączy rywalizację e-sportową i sportową, promując wszechstronny rozwój młodzieży. W turnieju wezmą udział uczniowie ze szkół¹: Staszic, Sempołowska, Budowlanka, Mechanik, Ekonomik oraz Gastronomik, rywalizując w popularnych grach takich jak League of Legends, Apex, Counter Strike 2 oraz Valorant. System drabinkowy zapewni emocjonującą i sprawiedliwą rywalizację, a całość będzie streamowana na żywo, z zaproszonym gościem specjalnym – popularnym streamerem z Twitcha lub YouTube, co przyciągnie dodatkową uwagę i zaangażowanie.

---

¹ Zapis nazw szkół zaproponowany przez młodzież

Równoległe do rozgrywek e-sportowych, odbędzie się turniej sportowy obejmujący konkurencje takie jak: taniec, bieganie, jazda na rowerze, lub inne rywalizacyjne dyscypliny. Ta różnorodność aktywności sportowych pozwoli na udział uczniów o różnych zainteresowaniach i umiejętnościach, promując zdrowy styl życia i aktywność fizyczną.

Ta inicjatywa podkreśla znaczenie zarówno sportu, jak i e-sportu, zachęcając młodzież do zaangażowania się w różne formy rywalizacji i aktywności. Wydarzenie to nie tylko promuje zdrową rywalizację i współpracę, ale także integruje społeczność szkolną, tworząc przestrzeń do nawiązywania nowych znajomości i wspólnej zabawy.

Pomysł 2. Festiwal w muszli w Parku Miejskim

Festiwal w muszli w Parku Miejskim to propozycja, której celem jest ożywienie muszli koncertowej w atrakcyjną przestrzeń kulturalną dla miasta. Inicjatywa ma na celu pokazanie, że to miejsce wciąż ma znaczenie dla mieszkańców, a zwłaszcza dla młodzieży, poprzez stworzenie przestrzeni, w której mogą dzielić się swoją twórczością – zarówno profesjonalną, jak i nieprofesjonalną.

W ramach festiwalu planowane są warsztaty artystyczne, podczas których uczestnicy stworzą mural na muszli koncertowej, nadając jej nowy, kolorowy wygląd i podkreślając jej znaczenie jako miejsca spotkań kulturalnych. Dodatkowo, wieczorna projekcja filmów i/lub spektakle teatralne zapewnią różnorodność artystycznych wrażeń i przyciągną szeroką publiczność.

Festiwal w muszli w Parku Miejskim to inicjatywa oddolna, która angażuje lokalną społeczność i podkreśla rolę młodzieży w kształtowaniu przestrzeni publicznej. Inicjatywa promuje aktywne uczestnictwo w życiu kulturalnym, rozwija talenty artystyczne i wzmacnia więzi społeczne, tworząc dynamiczną i inspirującą przestrzeń dla wszystkich mieszkańców.

Pomysł 3. Tydzień ze sztuką

Tydzień ze sztuką to festiwal, który przez siedem dni pozwoli uczestnikom zapoznać się z różnymi kontekstami kulturowymi i historycznymi poprzez sztukę. Każdy dzień będzie poświęcony innej epoce, oferując dogłębną eksplorację jej charakterystycznych cech i wybitnych dzieł.

Program:

- **Dzień 1: Cechy charakterystyczne poszczególnych epok kulturowych i historycznych.** Wprowadzenie do głównych stylów i motywów przewijających się przez różne epoki, z naciskiem na zrozumienie kontekstów kulturowych i społecznych.

- **Dzień 2: Starożytność – dzieła sztuki.** Charakterystyka: monumentalność, mitologia, proporcje. Przykłady: Partenon, posągi Fidiasza, mozaiki rzymskie.
- **Dzień 3: Renesans – właściwości i przykłady.** Charakterystyka: odrodzenie antyku, perspektywa linearna, humanizm. Przykłady: "Mona Lisa" Leonardo da Vinci, "Szkola Ateńska" Rafaela, "Dawid" Michała Anioła.
- **Dzień 4: Oświecenie – właściwości i przykłady.** Charakterystyka: racjonalizm, klasycyzm, propagowanie nauki. Przykłady: "Śmierć Sokratesa" Jacques-Louis David, architektura Monticello Thomasa Jeffersona.
- **Dzień 5: Sztuka współczesna – właściwości i przykłady.** Charakterystyka: różnorodność stylów, abstrakcja, nowoczesne media. Przykłady: "Guernica" Pabla Picassa, instalacje Yoko Ono, performance Mariny Abramović.
- **Dzień 6: Barok – właściwości i przykłady.** Charakterystyka: dramatyzm, ruch, bogactwo detali. Przykłady: "Ekstaza św. Teresy" Berniniego, "Nocna straż" Rembrandta, freski w kościele Il Gesù w Rzymie.
- **Dzień 7: Pozytywizm – właściwości i przykłady.** Charakterystyka: realizm, naukowe podejście, społeczna funkcja sztuki. Przykłady: powieści Emila Zoli, obrazy Gustave'a Courbета, fotografie dokumentalne.

Pomysł 4. Dni tematyczne

Kulturowe dni tematyczne to wielodniowy festiwal, który łączy różnorodne aktywności kulturalne, sportowe i rekreacyjne, oferując uczestnikom niezapomniane doświadczenia i integrację. Program festiwalu został zaprojektowany, aby każdy dzień miał unikalny temat, przyciągający różne grupy odbiorców.

Program:

Dzień 1: Vintage Day

- **Aktywności:** Targi vintage z odzieżą, meblami i akcesoriami retro. Gry terenowe z elementami poszukiwań skarbów w stylu vintage.
- **Rozrywka:** Kino plenerowe z klasycznymi filmami i bajkami z dawnych lat. Piknik z muzyką na żywo.
- **Jedzenie:** Food trucki serwujące tradycyjne potrawy.

Dzień 2: Sport & Wellness Day

- **Aktywności:** Bieganie w parku, joga na świeżym powietrzu, gry terenowe z elementami sportowymi.
- **Rozrywka:** Pikniki z darmowymi warsztatami wellness, spotkania autorskie w TCK dotyczące zdrowego stylu życia.
- **Jedzenie:** Food trucki z zdrowymi i wegańskimi opcjami.

Dzień 3: Film & Literature Day

- **Aktywności:** Kino letnie z projekcjami horrorów i komedii, spotkania autorskie w TCK z pisarzami i reżyserami.
- **Rozrywka:** Jarmarki książkowe, darmowe koncerty tematyczne nawiązujące do literatury i filmu.
- **Jedzenie:** Food trucki oferujące przekąski kinowe jak popcorn i nachos.

Dzień 4: Community & Heritage Day

- **Aktywności:** Zloty militarne i samochodowe, gry terenowe związane z historią regionu.
- **Rozrywka:** Darmowa oferta instytucji kultury, występy lokalnych zespołów, spotkania z historykami i entuzjastami motoryzacji.
- **Jedzenie:** Food trucki z kuchnią z różnych części świata, nawiązującą do dziedzictwa kulinarnego.

Dzień 5: Music & Festivities Day

- **Aktywności:** Warsztaty muzyczne, wspólne śpiewanie, jam sessions.
- **Rozrywka:** Darmowe koncerty, festiwal kolorów, pikniki z muzyką na żywo.
- **Jedzenie:** Różnorodne food trucki, oferujące dania inspirowane festiwalami muzycznymi na całym świecie.

Pomysł 5. Herbata z artystą

Herbatka z artystą to cykl tygodniowych spotkań tematycznych rozłożonych na trzy miesiące: muzyczny sierpień, literacki wrzesień oraz taneczny październik. Każdy miesiąc składa się z czterotygodniowego programu, który umożliwia uczestnikom głębokie zaangażowanie się w twórczy proces, spotkania z profesjonalistami i prezentowanie własnych prac.

Program:

Muzyczny sierpień:

- **1 tydzień:** Tworzenie tekstów piosenek. Warsztaty skupiające się na pisaniu lirycznych tekstów, rymów i narracji w piosenkach.
- **2 tydzień:** Tworzenie muzyki i melodii. Zajęcia z komponowania, aranżacji oraz podstawowych technik muzycznych.
- **3 tydzień:** Spotkanie z twórcą piosenek. Sesja Q&A oraz warsztaty prowadzone przez doświadczonego muzyka lub tekściarza.
- **4 tydzień:** Przedstawienie utworzonych wcześniej utworów. Publiczna prezentacja i omówienie powstałych prac.

Literacki wrzesień:

- **1 tydzień:** Tworzenie świata i postaci w opowiadaniach. Warsztaty skupiające się na budowaniu wiarygodnych światów i bohaterów.
- **2 tydzień:** Zarys fabuły i jak ją rozwinąć. Nauka tworzenia angażujących i spójnych fabuł.
- **3 tydzień:** Spotkanie z twórcą literackim. Sesja z pisarzem, który podzieli się swoim doświadczeniem i udzieli praktycznych wskazówek.
- **4 tydzień:** Przedstawienie napisanych opowiadań. Uczestnicy prezentują swoje prace, otrzymując konstruktywną krytykę i wsparcie.

Taneczny październik:

- **1 tydzień:** Wprowadzenie do tańca – style i gatunki. Prezentacja różnych stylów tanecznych oraz ich charakterystycznych cech.
- **2 tydzień:** Zajęcia z choreografii. Nauka tworzenia i wykonywania choreografii tanecznych.
- **3 tydzień:** Spotkanie z tancerzem. Warsztaty prowadzone przez profesjonalnego tancerza, który podzieli się swoimi doświadczeniami.
- **4 tydzień:** Wykonanie choreografii. Publiczna prezentacja stworzonych układów tanecznych.

Każdy z bloków tematycznych to tak naprawdę potencjał na trzy miesiące intensywnej pracy i twórczej zabawy, które pozwalają na rozwijanie umiejętności w różnych dziedzinach sztuki. Uczestnicy mają okazję do nauki od ekspertów, współpracy z rówieśnikami oraz prezentacji swoich osiągnięć.

Pomysł 6. Letni festiwal

Letni Festiwal to cykl co dwutygodniowych spotkań, organizowanych w sierpniu, wrześniu i październiku, mających na celu integrację społeczności lokalnej poprzez różnorodne aktywności kulturalne, sportowe i rekreacyjne. Program festiwalu jest zaprojektowany tak, aby każdy miesiąc oferował unikalne wydarzenia w pierwszym i trzecim tygodniu, łącząc mieszkańców we wspólnym spędzaniu czasu.

Program:

Sierpień:

- **1 tydzień:**
  - **Sobota:** Poranna joga ze zwierzętami domowymi w parku, tworzenie społeczności lokalnej poprzez wspólną aktywność. Popołudniowa integracja w parku – grill, spotkania, budowanie więzi.
  - **Niedziela:** Warsztaty dla dzieci i dorosłych na otwartym powietrzu i w hali sportowej – deskorolka, hulajnoga, wrotki, aktywne spędzanie czasu.

- **3 tydzień:**

- **Sobota:** Noc spadających gwiazd – wyjazd do Świerklańca od 22:00 do rana, obserwacja nieba w miejscu z mniejszym zanieczyszczeniem światłem.
- **Niedziela:** Warsztaty handmade, np. z robienia świec, które rozwijają kreatywność i umiejętności manualne.

Wrzesień:

- **1 tydzień:**

- **Sobota:** Koncerty z Eurowizji – wspólne oglądanie i kibicowanie, tworzenie atmosfery wspólnoty i zabawy.
  - **Niedziela:** Kabaret – wieczór pełen śmiechu i rozrywki, rozluźnienie po tygodniu pracy.
- **3 tydzień:**

- **Sobota:** Warsztaty robienia pizzy – nauka przygotowywania pizzy, integracja przez wspólne gotowanie.
- **Niedziela:** Maraton rowerowy – promowanie zdrowego stylu życia i aktywności fizycznej, rywalizacja i zabawa.

Październik:

- **1 tydzień:**

- **Sobota:** Spotkania autorskie w TCK – możliwość poznania i rozmowy z autorami, rozwijanie zainteresowań literackich.
  - **Niedziela:** Podwieczorek z książką i herbatką – relaksujące spotkanie dla miłośników literatury.
- **3 tydzień:**

- **Sobota:** Podchody lub gra terenowa w mieście – integracyjna zabawa, odkrywanie miasta na nowo.
- **Niedziela:** Noc filmowa w TCK (możliwe kino samochodowe) – wspólne oglądanie filmów, tworzenie kinowej atmosfery.

SPOTKANIE 4 – MŁODZIEŻ Z LICEUM – GRUPA 4.

Regeneracja, odpoczynek: sport (taniec), rozmowa z bliskimi, spacery do lasu, muzyka, czytanie, śpiewanie, spacer z psem, wyjście ze znajomymi, bycie z bliskimi / partnerką / partnerem, bieganie, rower, spotkanie z przyjacielem, granie na instrumencie, pójście na zakupy, kawa z przyjaciółką, sen, tatuowanie, jedzenie, tworzenie biżuterii, filmy, yoga i pilates, gotowanie, pieczenie, przejażdżki samochodem, rower

Skojarzenia z kulturą: ludzie, koncerty, sztuka, spotkania, teatr, wystawy, kino, zabytki, książki, muzea, literatura, dom, spektakle, wyjazdy, poezja, muzyka, malarstwo, warsztaty, twórczość własna, folklor, kuchnia, aktorstwo, spotkania z kimś kto coś osiągnął, gry miejskie, rozwój

Powyższe wątki były punktem wyjścia do dyskusji, a następnie do pracy w grupach. Prace grupowe stworzyły załączki pomysłów dla Inicjatyw Oddolnych, które zostały opisane poniżej.

POMYSŁY DLA INICJATYW ODDOLNYCH MŁODZIEŻY

Pomysł 1. Festiwal Dyni

Festiwal Dyni to wydarzenie dedykowane mieszkańcom wszystkich grup wiekowych, które celebruje urok i bogactwo jesieni. Od września do października, miasto ożyje atrakcjami, które zapewnią rozrywkę i edukację dla wszystkich.

W duchu lokalnej kultury i z nutą międzynarodowego święta Halloween, Festiwal Dyni łączy tradycje polskie z globalnymi inspiracjami. Impreza oferuje bogaty program skierowany do młodzieży, dzieci i dorosłych, obejmujący różnorodne aktywności.

Aby uczestnicy poczuli się odpowiedzialni za swoje otoczenie, Festiwal rozpocznie się od akcji sprzątania parku miejskiego, promując dbałość o środowisko naturalne. Następnie zaplanowane są zajęcia fizyczne, takie jak sesje jogi czy pilatesu wśród jesiennych kolorów parku, zachęcając do aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu.

Deptak Sztuki stanie się przestrzenią dla lokalnych artystów, którzy zaprezentują swoje nieprofesjonalne prace, umożliwiając mieszkańcom odkrywanie talentów i inspirując do własnej twórczości. Festiwal Kolorów w Parku Miejskim dostarczy niezapomnianych wrażeń estetycznych, podczas gdy Festiwal Kawy i Herbaty będzie idealną okazją do degustacji różnorodnych aromatów i smaków.

Dodatkowo, wyprzedaż garażowa na rynku połączona z rozwojem przedsiębiorczości stworzy platformę dla lokalnych przedsiębiorców, gdzie rozmowy z biznesmenami lub przedstawicielami Urzędu Skarbowego pomogą w edukacji i wejściu na rynek pracy.

Festiwal Dyni nie tylko dostarczy niezapomnianych przeżyć i zabawy, ale także promuje wartości społeczne, kulturalne i ekologiczne, jednocześnie inspirując do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

Pomysł 2. Galeria Tarnogórska

Młodzieżowa Galeria Tarnogórska to inicjatywa mająca na celu stworzenie dynamicznej i przyjaznej przestrzeni dla młodzieży w Tarnowskich Górach. Projekt zakłada różnorodny zestaw atrakcji i ofert, które odpowiadają na potrzeby i

zainteresowania młodych mieszkańców, jednocześnie promując integrację, rozwój osobisty i kulturalny.

Kawiarnia w Tarnogórskim Centrum Kultury (TCK) stanie się sercem spotkań, gdzie młodzież będzie mogła spędzać czas, dyskutować i rozwijać swoje pomysły. Działające wodopoje dla zwierząt oraz ładowarki publiczne umożliwią mieszkańcom wygodne zatrzymanie się, podładowanie smartfona i odpoczynek w przyjemnej atmosferze.

Warsztaty obejmujące różnorodne dziedziny, takie jak taniec, kulinaria, sztuki plastyczne, teatr, szycie i muzyka, pozwolą uczestnikom rozwijać swoje talenty i pasje. Mini-koncerty w restauracjach i miejscach publicznych wprowadzą element żywej kultury do codziennego życia miasta, umożliwiając młodym artystom prezentację swojej twórczości.

Dla tarnogórskich uczniów przewidziane są zniżki, które zachęcą ich do aktywnego uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych. Organizowane wycieczki do opery, teatru, muzeum oraz przewodnik po tanich zagranicznych wojażach będą okazją do poszerzania horyzontów i zdobywania nowych doświadczeń.

Strefa chillu na rynku, wyposażona w leżaki, stanie się miejscem relaksu i integracji, gdzie młodzież będzie mogła odpoczywać na świeżym powietrzu, ciesząc się jednocześnie różnorodnymi atrakcjami dostępnymi w okolicy.

Młodzieżowa Galeria Tarnogórska to kompleksowy projekt, który poprzez różnorodne działania wspiera rozwój kulturalny, społeczny i osobisty młodzieży, jednocześnie tworząc przestrzeń sprzyjającą integracji i aktywnemu spędzaniu czasu.

Pomysł 3. Aktywności kulturowe dla młodych Tarnogórzan

Aktywności kulturowe dla młodych Tarnogórzan to inicjatywa mająca na celu wzbogacenie kulturalnego krajobrazu miasta oraz stworzenie platformy do aktywnego uczestnictwa w różnorodnych wydarzeniach artystycznych i społecznych. Program obejmuje szeroką gamę działań, które zaspokajają różnorodne zainteresowania młodzieży, promując jednocześnie współpracę między instytucjami publicznymi a organizacjami trzeciego sektora.

W ramach inicjatywy organizowane będą koncerty jazzowe, które pozwolą młodym mieszkańcom Tarnowskich Gór odkrywać bogactwo i różnorodność tego gatunku muzycznego. Maratony filmowe skoncentrowane na twórczości wybranych reżyserów, takich jak Sofia Coppola, przedstawiciele francuskiej nowej fali, Quentin Tarantino, Lars von Trier czy Michael Haneke, zapewnią uczestnikom głębsze zrozumienie różnych stylów filmowych i tematów.

Spotkania autorskie będą okazją do bezpośredniego kontaktu z pisarzami, poetami i twórcami, umożliwiając uczestnikom zadawanie pytań i dyskusję na temat literatury oraz procesu twórczego. Festiwal kulinarny, wzbogacony warsztatami i

degustacjami, pozwoli młodzieży na zapoznanie się z kuchniami z różnych części świata, takich jak wschodnioeuropejska czy wschodnioazjatycka, rozwijając ich kulinarne horyzonty.

Targi tematyczne, obejmujące modę, biżuterię, rośliny, książki, płyty analogowe i starocie, stworzą przestrzeń do odkrywania i nabywania unikalnych produktów, a także wspierania lokalnych rzemieślników i artystów. Festiwal kawy stanie się miejscem, gdzie uczestnicy będą mogli degustować różnorodne kawy z różnych regionów, poznając tajniki ich parzenia i smaku.

Wszystkie te wydarzenia mają na celu nie tylko dostarczenie rozrywki i wiedzy, ale również integrację społeczności, budowanie więzi między mieszkańcami oraz promowanie aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym miasta.

Pomysł 4. Młodzieżowa jesień kulturalna

Młodzieżowa jesień kulturalna to cykl różnorodnych wydarzeń, które odbywają się w jesienne miesiące, mających na celu zaangażowanie młodzieży oraz całej społeczności w kulturalne i międzypokoleniowe działania. Program obejmuje zarówno aktywności artystyczne, jak i edukacyjne, promując kreatywność, współpracę oraz zdrowy styl życia.

W ramach TEDx dla przedszkolaków, młodzi uczestnicy będą mieli okazję opowiedzieć o swoim życiu dorosłym oraz seniorom, tworząc międzypokoleniową przygodę, która promuje zrozumienie i empatię. Plenerowe warsztaty malarskie, prowadzone pod opieką artysty/instruktora, umożliwią uczestnikom rozwijanie swoich umiejętności artystycznych w otoczeniu pięknej jesiennej przyrody. Degustacja lokalnych win połączona z targami vintage oferować będzie unikalne produkty i możliwość poznania historii lokalnych producentów oraz kolekcjonerów.

Konkurs poezji jesiennej zachęci uczestników do tworzenia i prezentowania własnych wierszy inspirowanych jesienią, promując literacką kreatywność. Jesienny piknik rodzinny, podczas którego młodzież będzie mogła pracować jako animatorzy dla dzieci, sprzyjać będzie integracji międzypokoleniowej i aktywnemu spędzaniu czasu. Warsztaty kulinarne prowadzone przez Justynę Żak, skupią się na przygotowywaniu wegańskich potraw w stylu jesiennym, promując zdrowe odżywianie i kulinarne eksperymenty.

Spotkanie z aktorem Maciejem Musiałem, który podzieli się swoim doświadczeniem zawodowym oraz poprowadzi warsztaty aktorskie, zainspiruje młodych ludzi do rozwijania swoich talentów scenicznych. Koncert Wersow odbędzie się w atmosferze przypominającej przytulną jesienną kawiarnię, zapewniając wyjątkowe muzyczne doświadczenie. Drugi konkurs poezji jesiennej oferować będzie kolejną okazję do prezentacji twórczości literackiej i wzbogacania lokalnej sceny kulturalnej.

Młodzieżowa jesień kulturalna to niepowtarzalna okazja do integracji, nauki i zabawy w różnorodnych formach, które angażują zarówno młodzież, jak i starsze pokolenia, tworząc dynamiczną i inspirującą społeczność.

WARSZTATY WYDOBYWCZE Z DOROSŁYMI LIDERAMI

Celem warsztatów dla dorosłych liderów było zidentyfikowanie potencjałów społecznych i zasobów kulturotwórczych w Tarnowskich Górach oraz wzmocnienie zdolności lokalnych liderów do inicjowania oddolnych działań kulturalnych.

Każde ze spotkań przebiegało według podobnego schematu – przedstawienie idei programu Dom Kultury+, wydobycie zasobów i potencjałów miasta oraz nakreślenie kluczowych dla inicjatyw kulturalnych wątków, wokół których programowane mogą być pomysły. Poniżej znajduje się opis przebiegu poszczególnych spotkań wraz z rekomendacjami.

Efekt prac warsztatowych jest katalogiem otwartym – każdorazowo uczestnicy warsztatów indywidualnie podchodzili do sposobu swojej pracy i praca ta nie jest skończona. Jeśli ktoś chce opisać historie, miejsca lub aktywności, które nie pojawiły się w trakcie warsztatów – może to zrobić! Poniższy dokument podsumowuje jeden z etapów pracy mieszkańców Tarnowskich Gór, a praca ta powinna stanowić inspirację i punkt wyjścia dla dalszych działań.

Spotkanie badawcze przyjęło formułę konsultacji pomysłów, z którymi liderzy i mieszkańcy przyszli na warsztat. Nie wszystkie obszary tematyczne, które pojawiły się na spotkaniu, jasno i wyraźnie wpisują się w priorytety programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne – warto mieć to na uwadze. Mogą jednak stanowić element uzupełniający inicjatywy oddolne i zachęcający do kreowania pomysłów interdyscyplinarnych. Jeśli dodatkowe elementy miałyby być kosztem w budżecie realizacji inicjatywy – mogą być finansowane przez sponsorów lub stanowić znacząco mniejszościową część budżetu składanej inicjatywy. Poszukiwanie takich potencjalnych synergii i możliwości przenikania się między różnymi pomysłami jest więc ciekawym ćwiczeniem, który w rezultacie może przynieść kompleksowy plan działań, który będzie odzwierciedlał potrzeby i aspiracje społeczności Tarnowskich Gór.

Poniżej zestawienie najważniejszych wątków, które pojawiły się na spotkaniu i mocno wpisują się w ideę programu DK+ Inicjatywy Lokalne.

MUZYCZNE TARNOWSKIE GÓRY

Cykl inicjatyw nawiązujących do muzyki i dziedzictwa materialnego oraz niematerialnego w Tarnowskich Górach. Poniżej ich zarysy:

Grupa Bębniarska – 16+

To założenia warsztatów skierowane do odbiorców powyżej 16 roku życia mający na celu rozwój umiejętności muzycznych i osobistych. Przez trzy miesiące uczestnicy będą brać udział w warsztatach, ucząc się gry na bębnach oraz tworzenia własnych instrumentów. Zajęcia poprowadzą doświadczeni instruktorzy. Unikalnym założeniem projektu jest własnoręczne tworzenie bębnów. Uczestnicy mają być zaangażowani w cały proces tworzenia instrumentu. Zainicjowana grupa ma występować w przestrzeniach publicznych Tarnowskich Gór, wieńcząc swój cykl edukacyjny koncertem w siedzibie TCK lub w trakcie Gwarków

Grupa Bębniarska może być zintegrowana z innymi inicjatywami muzycznymi w mieście, tworząc wielowymiarowe wydarzenia artystyczne.

Cykliczny festiwal muzyczny

Cykliczny Festiwal Muzyczny to wydarzenie mające na celu promowanie Tarnowskich Gór jako "srebrnego miasta" i atrakcji turystycznej. Festiwal mógłby odbywać się regularnie, przyciągając zarówno mieszkańców, jak i turystów, oferując bogaty program artystyczny i kulturalny. Festiwal opierać się ma na dziedzictwie miasta jako „srebrnego miasta”. Wydarzenie podkreśla unikalne dziedzictwo i piękno lokalnej historii, stając się nie tylko festiwalem muzycznym, ale również platformą do edukacji i promocji kulturowej.

Integralną częścią festiwalu są warsztaty muzyczne, które umożliwiają uczestnikom rozwijanie swoich talentów i umiejętności pod okiem doświadczonych muzyków. Warsztaty obejmują zarówno naukę gry na instrumentach, jak i techniki wokalne oraz komponowanie.

Warsztaty muzyczno-wokalne

Warsztaty muzyczno-wokalne to cotygodniowe spotkania z młodzieżą, które mają na celu rozwijanie umiejętności wokalnych i muzycznych uczestników. Warsztaty te stają się platformą, na której młodzi ludzie mogą doskonalić swoje talenty, zdobywać nowe umiejętności i przygotowywać się do publicznych występów. Regularne zajęcia odbywające się co tydzień zapewniają uczestnikom ciągłość nauki i możliwość systematycznego rozwoju. Proponowane tematy zajęć to m.in. kompleksowe zajęcia z dykcji, praca z mikrofonem, nauka interpretacji utworów muzycznych, rozśpiewanki. Warsztaty obejmują również proces wyboru piosenek, które będą wykonywane przez uczestników. Praca nad doskonaleniem wykonania odbywa się z towarzyszeniem bandu na żywo, co daje młodzieży unikalne doświadczenie występowania z profesjonalnym zespołem. Kulminacją warsztatów jest koncert, który odbywa się na scenie Tarnogórskiego Centrum Kultury (TCK) lub podczas obchodów Gwarków. Publiczny występ daje młodym artystom możliwość zaprezentowania swoich umiejętności szerokiej publiczności.

Ponadto zaproponowane zostały inicjatywy wykraczające poza wątki muzyczne – poniżej ich opis:

Aktywna kobieta!

Warsztaty rozwojowo-sieciujące dla przedsiębiorczych kobiet to inicjatywa skierowana do mieszkanek Tarnowskich Gór. Program łączy w sobie elementy edukacyjne, mentoringowe i networkingowe, oferując uczestniczkom wsparcie w ich rozwoju zawodowym i osobistym.

Jednym z kluczowych elementów programu jest utworzenie grupy mastermind, w której uczestniczki mogą dzielić się swoimi doświadczeniami, wyzwaniem i sukcesami. Dzięki regularnym spotkaniom w małych grupach, kobiety zyskują wsparcie i inspirację do dalszego działania. Równolegle, program zapewnia dostęp do mentorów – doświadczonych specjalistów z różnych dziedzin, którzy oferują indywidualne wsparcie i doradztwo.

Uczestniczki biorą udział w cyklu warsztatowym i konsultacyjnym z ekspertami w takich dziedzinach jak prawo, księgowość, doradztwo podatkowe i coaching. Spotkania ze specjalistami pozwalają na zdobycie praktycznej wiedzy i umiejętności, które są niezbędne do prowadzenia własnego biznesu i zarządzania karierą.

Program obejmuje również warsztaty rękodzieła, które pozwalają uczestniczkom na rozwijanie kreatywności i zdolności manualnych. Dodatkowo, udział w lokalnych

wydarzeniach kulturalnych stanowi okazję do relaksu, integracji i nawiązywania nowych znajomości.

Zwieńczeniem warsztatów będzie stworzenie nagrania, reportażu, książki lub poradnika, który przedstawi historie aktywnych kobiet z Tarnowskich Gór. Projekt nawiązuje do inicjatywy z 2014 roku, która wspierała i sieciowała kobiety z miasta. Dokumentacja ta będzie nie tylko świadectwem osiągnięć uczestniczek, ale także inspiracją dla innych kobiet w lokalnej społeczności.

Dzień rozwoju

"Dzień Rozwoju" to cykl spotkań, mający na celu integrację i rozwój zarówno młodzieży, jak i dorosłych oraz seniorów. Od sierpnia do listopada, raz w miesiącu, odbędą się cztery różnorodne spotkania, nawiązujące i inspirowane różnymi miejscami z dziedzictwa UNESCO, co dodatkowo podkreśli znaczenie ochrony dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Cykl spotkań zaproponowany był wokół czterech osi tematycznych:

Ekologia – spotkanie z pokazem filmu „Ziarno świadomości”, który wprowadzi uczestników w tematykę ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i ekologicznych inicjatyw.

Woda – Czystość, Zasoby, Odzyskiwanie – w ramach spotkania uczestnicy będą mogli zwiedzić „Maszynownię Żywiołów”, gdzie dowiedzą się o nowoczesnych technologiach oczyszczania i odzyskiwania wody oraz o znaczeniu zachowania jej zasobów. Warsztaty praktyczne pokażą, jak na co dzień dbać o czystość wody i efektywnie nią zarządzać.

Uwolnij w Sobie Rytm – kolejny punkt inicjatywy poświęcony będzie rytmowi i ruchowi w jego różnorodnych odmianach. Dodatkowo, sesja jogi śmiechu pomoże zrelaksować się i odnaleźć wewnętrzną radość, wzmacniając poczucie wspólnoty i pozytywne nastawienie.

Rozwijanie Kreatywności – Pokaż na Co Cię Stać – ostatnie spotkanie będzie poświęcone rozwijaniu kreatywności. Podczas warsztatów artystycznych uczestnicy będą mogli spróbować swoich sił w różnych formach sztuki – od malarstwa po rękodzieło. W ramach zajęć, każdy będzie miał okazję zaprezentować swoje prace i odkryć, że stać go na wiele więcej, niż mogłoby się wydawać.

LIDERZY – REPTY ŚLĄSKIE – 13 MAJA 2024 R.

Spotkanie badawcze przyjęło formułę konsultacji pomysłów, z którymi liderzy i mieszkańcy przyszli na warsztat. Nie wszystkie obszary tematyczne, które pojawiły się na spotkaniu, jasno i wyraźnie wpisują się w priorytety programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne – warto mieć to na uwadze. Mogą jednak stanowić element

uzupełniająca inicjatywy oddolne i zachęcający do kreowania pomysłów interdyscyplinarnych. Jeśli dodatkowe elementy miałyby być kosztem w budżecie realizacji inicjatywy – mogą być finansowane przez sponsorów lub stanowić znacząco mniejszościową część budżetu składanej inicjatywy. Poszukiwanie takich potencjalnych synergii i możliwości przenikania się między różnymi pomysłami jest więc ciekawym ćwiczeniem, który w rezultacie może przynieść kompleksowy plan działań, który będzie odzwierciedlał potrzeby i aspiracje społeczności Reptów Śląskich i Tarnowskich Gór.

Poniżej zestawienie najważniejszych wątków, które pojawiły się na spotkaniu i mocno wpisują się w ideę programu DK+ Inicjatywy Lokalne.

Rozwój literacki

Wątek literacki stanowi istotny element naszej inicjatywy lokalnej, która ma na celu rozwój kultury i aktywności twórczej wśród mieszkańców Tarnowskich Gór. W ramach tego wątku proponowano działania promujące literaturę poprzez różnorodne aktywności, takie jak wspieranie lokalnych wydawnictw, organizowanie spotkań autorskich z twórcami literackimi, w tym także z artystami z Tarnowskich Gór. Pomysł ten łączy się z potrzebami artykułowanymi przez młodzież, która chce rozwijać swoje talenty literackie (więcej informacji w pomysłach młodzieży). Działania literackie pomogą stworzyć przestrzeń, w której literatura będzie miała swoje miejsce, a mieszkańcy będą mieli okazję podzielić się swoją twórczością, szczególnie tą nawiązującą do korzeni Tarnowskich Gór i Rept Śląskich.

Rozwój praktyczny

Innym kierunkiem wskazanym przez uczestników warsztaty był rozwój praktycznych umiejętności rzemieślniczych, który stanowi istotną część potencjalnej inicjatywy lokalnej. Jej celem jest zrzeszenie społeczności poprzez aktywności twórcze i edukacyjne. W ramach tej gałęzi planowano organizować warsztaty szycia na maszynie, zarówno dla osób posiadających swoje maszyny, jak i tych, którzy chcieliby skorzystać z wypożyczonych urządzeń. Uczestnicy wyrażali chęć uczestnictwa w zajęciach związanych z szyciem na maszynie, malarstwem dla dorosłych, kursami wizażu i fotografii przyrody (przy użyciu smartfona!). Ponadto, zainteresowanie budził rozwój praktycznych umiejętności, takich jak fryzjerstwo i barberstwo.

Lokalność, dziedzictwo

Podczas warsztatu badawczego w Reptach Śląskich, uczestnicy podkreślili znaczenie promowania lokalnej tradycji oraz gwary śląskiej jako ważnego elementu tożsamości społeczności. Warto, by wspomniane wcześniej wątki łączyły się w jakiś sposób z tymi tradycyjnymi przekazami.

Interesującymi propozycjami były także działania artystyczne, takie jak malowanie akwarelami, szkicowanie węglem oraz rękodzieło, w tym ceramika i porcelana. Uczestnicy wyrazili również zainteresowanie organizacją konkursu na stworzenie maskotki dla Rept Śląskich, co może być szerzej rozwinięte i obejmować całe Tarnowskie Góry. Ponadto, wyrażono potrzebę uczenia slow-life i cierpliwości oraz rozwijania dziedziny zielarstwa. Propozycje te stanowią istotny krok w kierunku zachowania i promocji lokalnej kultury oraz tradycji, a także wzbogacają życie społeczności poprzez aktywność artystyczną i edukacyjną. Dodatkowo, zasugerowano przeprowadzenie reportaży o poszukiwaniach korzeni kulturowych w Reptach Śląskich, co może przyczynić się do lepszego zrozumienia historii i dziedzictwa tego regionu oraz dać przestrzeń dla działań międzypokoleniowych na linii wnuczka/wnuk – dziadek/babcia.

Koło Gospodyń Śląskich (brak możliwości utworzenia Koła Gospodyń Wiejskich)

Na spotkaniu padł też postulat rozwijania lokalnej społeczności poprzez promocję tradycji i kultury regionalnej. W tym kontekście, zgłoszono inicjatywę utworzenia Koła Gospodyń Śląskich, które miałyby za zadanie pielęgnowanie dziedzictwa kulinarnego, rzemieślniczego i artystycznego regionu. Planowane działania obejmują organizację warsztatów z zakresu kulinariów, w tym nauki fermentacji i przygotowywania tradycyjnych potraw zgodnie z lokalnymi przepisami. Ponadto, członkinie Koła miałyby okazję dzielić się swoimi umiejętnościami w dziedzinie szydełkowania oraz malowania, a także wspólnie pracować nad stworzeniem przestrzeni wystawienniczej, która umożliwiłaby prezentację ich dzieł sztuki i rzemiosła zarówno dla członkiń Koła, jak i dla osób spoza społeczności lokalnej. Ta inicjatywa ma na celu nie tylko promowanie tradycji i kultury regionu, ale także budowanie więzi społecznych poprzez wspólne działanie i wymianę umiejętności. Podobny postulat pojawił się w Opatowicach – warto budować przepływy pomiędzy liderami podobnych inicjatyw w Opatowicach i Reptach Śląskich, być może tworząc ponadlokalną inicjatywę oddolną, która w dzisiejszym mieście wspiera tradycje kulturowe wywodzące się ze wsi.

Mikroprzestrzenie kulturalne – ogródki przydomowe

W trakcie warsztatu badawczego pojawił się interesujący postulat dotyczący stworzenia nowej, niekonwencjonalnej przestrzeni prezentacji i realizacji inicjatyw oddolnych. Propozycja zakłada wykorzystanie przestrzeni ogródków przy domach jednorodzinnych jako miejsca, gdzie mieszkańcy mogliby eksponować dziedzictwo kulturowe oraz integrować się ze sobą.

Taka inicjatywa otwiera szereg możliwości. Po pierwsze, umożliwia mieszkańcom pokazanie i eksponowanie swojej kultury, tradycji i dziedzictwa poprzez organizację różnorodnych wydarzeń, wystaw czy prezentacji. Ogródki przy domach stają się w

ten sposób mikroprzestrzeniami kulturalnymi, które mogą przyciągać uwagę i zainteresowanie nie tylko lokalnych mieszkańców, ale również osób spoza społeczności.

Po drugie, taka inicjatywa sprzyja integracji społecznej poprzez tworzenie okazji do wspólnych spotkań i wymiany doświadczeń między sąsiadami. Ogródki stają się miejscem, gdzie można organizować festiwale kulturowe, warsztaty rzemieślnicze, czy nawet pikniki, które sprzyjają budowaniu więzi i komunikacji międzyludzkiej.

Poniżej zestawienie wątków, które na pierwszy rzut oka mogą być pomysłami wspierającymi inicjatywy oddolne, lub, jeśli skutecznie zostaną zaaplikowane, stworzyć ciekawe, synergiczne i interdyscyplinarne pomysły mieszkańców.

Dobrostan fizyczny, psychiczny i integracja

W trakcie dyskusji podczas warsztatu badawczego pojawił się istotny temat związany z działaniami mającymi na celu poprawę zdrowia fizycznego, psychicznego i psychologicznego mieszkańców. Propozycje obejmowały szeroki zakres działań, począwszy od rehabilitacji, przez leczenie stresu przewlekłego, po przeciwdziałanie stresowi i promowanie pozytywnej psychologii.

Rehabilitacja została wskazana jako kluczowa forma wsparcia dla osób z różnego rodzaju schorzeniami czy urazami, umożliwiając im powrót do pełnej sprawności fizycznej. Również przeciwdziałanie stresowi, w tym warsztaty leczenia przewlekłego stresu oraz techniki radzenia sobie ze stresem, zostały uznane za istotne dla poprawy jakości życia mieszkańców.

Ponadto, istotnym zagadnieniem była edukacja zdrowotna, obejmująca warsztaty komunikacji oraz edukację ginekologiczną, które mają na celu zwiększenie świadomości zdrowotnej i promocję zachowań prozdrowotnych w społeczności. Warto również podkreślić znaczenie warsztatów dotyczących wychowania dzieci i młodzieży, które nie tylko wspierają rozwój młodych osób, ale także edukują rodziców na temat skutecznych metod wychowawczych.

Po prostu rozrywka – komedia, kabaret, odpoczynek

Podczas dyskusji pojawiła się również kwestia znaczenia rozrywki i odpoczynku dla mieszkańców. Propozycje obejmowały różnorodne formy rozrywki, takie jak komedie, kabarety czy po prostu czas na odpoczynek.

Zwrócono uwagę na fakt, że w obliczu wielu wyzwań życiowych i codziennych obowiązków, czas na rozrywkę i relaks jest niezwykle istotny dla zachowania równowagi psychicznej i emocjonalnej. Warto, by inicjatywy oddolne pozwalały na implementowanie takiego komponentu w rzeczywistości, która zalewa każdego

mieszkańca, bez względu na jego wiek, mnóstwem bodźców fizycznych i psychicznych.

LIDERZY – OPATOWICE – 14 MAJA 2024 R.

Podobnie jak w Reptach Śląskich – spotkanie w Opatowicach przyjęło formułę warsztatu badawcze z silnym komponentem konsultacji pomysłów, z którymi liderzy i mieszkańcy przyszli na warsztat. Nie wszystkie obszary tematyczne, które pojawiły się na spotkaniu, jasno i wyraźnie wpisują się w priorytety programu Dom Kultury+ Inicjatywy Lokalne – warto mieć to na uwadze. Mogą jednak stanowić element uzupełniający inicjatywy oddolne i zachęcający do kreowania pomysłów interdyscyplinarnych. Jeśli dodatkowe elementy miałyby być kosztem w budżecie realizacji inicjatywy – mogą być finansowane przez sponsorów lub stanowić znacząco mniejszościową część budżetu składanej inicjatywy. Poszukiwanie takich potencjalnych synergii i możliwości przenikania się między różnymi pomysłami jest więc ciekawym ćwiczeniem, który w rezultacie może przynieść kompleksowy planu działań, który będzie odzwierciedlał potrzeby i aspiracje społeczności Opatowic i Tarnowskich Gór.

Kompleksowy Program Rozwoju dla Opatowic: Kultura, Edukacja, Dobrostan Psychiczny

Program rozwoju dla Opatowic zaplanowany na trzy tygodnie sierpnia, cztery tygodnie września i pięć tygodni października, jest zróżnicowanym i kompleksowym projektem mającym na celu wzbogacenie życia kulturalnego, edukacyjnego i psychicznego mieszkańców. Składa się on z trzech głównych obszarów: Kultura (i tradycja), Edukacja oraz Dobrostan psychiczny.

Sierpień będzie poświęcony kulturze i tradycji. W ramach tego miesiąca przewidziano różnorodne warsztaty, które mają na celu zarówno promowanie tradycyjnych umiejętności rękodzielniczych, jak i budowanie więzi międzypokoleniowych. Mieszkańcy będą mogli uczestniczyć w warsztatach szydełkowania, robienia na drutach oraz tworzenia makramy. Każde z tych zajęć będzie prowadzone przez lokalnych mistrzów rękodzieła, którzy nie tylko nauczą uczestników technik, ale także podzielą się historiami i tradycjami związanymi z tymi umiejętnościami. Dodatkowo, zaplanowano spotkania z seniorami, podczas których będą oni opowiadać o historii Opatowic i swoich doświadczeniach z przeszłości. W ramach międzypokoleniowych warsztatów, dzieci będą spędzać czas z seniorami, ucząc się tradycyjnych gier i zabaw oraz słuchając opowieści o dawnych czasach.

Wrzesień skoncentruje się na edukacji, promując alternatywne metody nauczania oraz rozwój artystyczny dzieci. W tym miesiącu, rodzice będą mogli uczestniczyć w warsztatach edukacyjnych, poznając zasady metody Montessori, która wspiera samodzielność i rozwój dzieci. Zapewniona będzie opieka dla dzieci w trakcie zajęć,

aby rodzice mogli w pełni skupić się na nauce. Dzieci będą miały okazję uczestniczyć w różnorodnych zajęciach artystycznych, takich jak malarstwo, rzeźba, teatr i muzyka. Celem tych zajęć jest rozwijanie kreatywności i pasji artystycznych młodych uczestników. Program obejmuje także prezentację różnych innowacyjnych metod edukacyjnych, które promują uczenie się przez całe życie, skierowaną zarówno do dzieci, jak i dorosłych oraz seniorów. Międzypokoleniowe projekty edukacyjne będą promować wzajemne wsparcie i wymianę doświadczeń między pokoleniami.

Październik poświęcony będzie dobrostanowi psychicznemu. W ramach tego miesiąca odbędą się warsztaty emocjonalne i terapeutyczne, skierowane zarówno do rodziców, jak i dzieci. Rodzice będą mogli uczestniczyć w warsztatach, które pomogą im lepiej rozumieć emocje, radzić sobie z nimi oraz zapobiegać i przeciwdziałać uzależnieniom. Dzieci będą mogły uczestniczyć w arteterapii, terapii przez wysiłek, muzykoterapii, które mają na celu poprawę ich zdrowia psychicznego i emocjonalnego oraz innowacyjnych zajęciach związanych ze sztuczną inteligencją. Te warsztaty nie tylko rozwijają umiejętności radzenia sobie ze stresem, ale również promują zdrowy styl życia i rozwój osobisty.

Dzieci i młodzież jako eksperci – w trakcie dyskusji pojawił się wątek wymiany międzypokoleniowej sprzężonej w drugim kierunku – dzieci i młodzież posiadają dziś umiejętności i kompetencje, które mogłyby zostać przekazane pokoleniom starszym – rodzicom i babciom oraz dziadkom. Warto mieć na uwadze ten zamysł i w miarę możliwości starać się go implementować w lokalnych inicjatywach wzmacniając sprawczość młodego pokolenia Tarnogórzan.

Założenia powyższego programu mogą się zmieniać i przenikać – proponowany zakres był zgodny z pracą warsztatową wykonaną w trakcie spotkania. Warto, by inicjatywa oddolna wzmacniała możliwie mocno wątki kulturowe i społeczne kładąc silny nacisk na rozwój społeczności lokalnych, więzi i relacji między nimi i budowanie tożsamości wspólnotowej.

Teatr Dorosłych dla Dzieci i Młodzieży

Teatr Dorosłych dla Dzieci i Młodzieży to pomysł mający na celu zaangażowanie rodziców w działania teatralne, które skierowane są do młodszych mieszkańców Opatowic i Tarnowskich Gór. Inicjatywa zakłada, że rodzice, którzy zazwyczaj wspierają swoje dzieci w różnorodnych aktywnościach, sami staną się aktorami, a ich występy będą inspirowane lokalną tradycją i historią. Warto rozważyć wprowadzenie mentoringu dzieci na rzecz ich rodziców – **jak dzieci mogą wspierać swoich opiekunów w rozwoju? Warsztat z psychologiem!**

Profesjonalna Opieka Instruktorska

Ważne dla całej inicjatywy jest zapewnienie opieki instruktora lub grupy instruktorów teatralnych. Specjaliści ci będą odpowiedzialni za prowadzenie warsztatów i prób,

przygotowanie uczestników do występów oraz pomoc w tworzeniu scenariuszy. Ich wiedza i doświadczenie zagwarantują wysoki poziom artystyczny przedsięwzięcia oraz rozwój umiejętności uczestników.

Projekt stawia na lokalność – z jednej strony oznacza to możliwość przeprowadzania prób w filii TCK w Opatowicach. Dzięki temu rodzice i uczestnicy będą mieli łatwy dostęp do miejsca, gdzie będą mogli regularnie spotykać się na próbach, pracować nad swoimi rolami i doskonalić swoje umiejętności teatralne. Z drugiej strony oznacza to czerpanie inspiracji z lokalnej tradycji i historii Opatowic oraz Tarnowskich Gór. Scenariusze spektakli mogą opierać się na lokalnych legendach, wydarzeniach historycznych czy postaciach związanych z regionem. W ten sposób projekt nie tylko będzie rozwijać umiejętności teatralne uczestników, ale także promować i podtrzymywać dziedzictwo kulturowe.

Kulminacyjnym momentem projektu ma być finałowy występ w siedzibie głównej Tarnogórskiego Centrum Kultury. Uroczysty pokaz będzie okazją do zaprezentowania efektów ciężkiej pracy rodziców przed szeroką publicznością. Występ w prestiżowej lokalizacji nada przedsięwzięciu odpowiednią rangę i znaczenie, motywując do maksymalnego zaangażowania.

REKOMENDACJE DO NABORU NA INICJATYWY ODDOLNE

W trakcie spotkań badawczych dotarliśmy do ponad 150 Tarnogórczan!

Badania w swoich założeniach miały skupić się na eksploracji światów wartości i kultury młodzieży szkół średnich w Tarnowskich Górach. Jeśli to możliwe, to warto, by inicjatywy oddolne były przez tę grupę mieszkańców miasta:

- kreowane;
- współkreowane;
- konsultowane.

Jeśli chcesz swoje działanie skierować do tej grupy odbiorców, to upewnij się, że potrzeba zrealizowania pomysłu dla młodzieży pokrywa się z potrzebą odbioru przez nich takiego działania!

Proces badawczy pozwolił sformułować ponadto szereg rekomendacji, z których można korzystać tworząc pomysły na Inicjatywy Oddolne w programie Dom Kultury+ w Tarnowskich Górach. Oto one:

- 1. W trakcie warsztatów powstały zarysy pomysłów – ZAINSPIRUJ SIĘ NIMI!**
Jeśli Twój pomysł czerpie inspirację z pomysłów stworzonych w trakcie warsztatów – **wyraźnie to zaznacz w formularzu**, opisując swoje działanie.

Zachęcamy do łączenia różnych wątków, a liderów do współpracy oraz angażowania odbiorców już na etapie tworzenia pomysłów!

2. To, że jakiś pomysł pojawił się w trakcie jednego spotkania nie oznacza, że nie może on być inspiracją dla innej grupy! **Pomysły to inspiracja.** Jeśli jakiś pomysł odpowiada na potrzeby mieszkańców **innej grupy, niż jest to opisane, wykorzystaj go!**
3. **Młodzież!** Chcąc stworzyć jak najlepsze warunki w Tarnowskich Górach dla tej grupy wiekowej warto pamiętać o kilku faktach, które wynikają bezpośrednio z badania – badanie dotyczyło bezpośrednio uczniów szkół średnich, więc młodzieży pomiędzy 14 a 18 rokiem życia. Ważny jest też fakt, że etap edukacji średniej w mieście to często etap przejściowy, który potem przeistacza się w edukację ośrodkach akademickich w całym kraju lub w wejście na rynek pracy – a trzeba pamiętać, że Tarnowskie Góry wchodzą w skład w liczącą ponad 2 miliony mieszkańców Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Istotne jest więc tworzenie inicjatyw, które nie tylko angażują ich w życie kulturalne miasta, ale także przygotowują ich do przyszłego rozwoju i ewentualnego powrotu. Jak to osiągnąć? Oto kilka sugestii:
  - a. **Program Mentoringowy:** program, w ramach którego młodzi ludzie mogą być parowani z lokalnymi mentorami, którzy pomogą im zrozumieć potencjał ich umiejętności i zainteresowań, a także zapewnią wsparcie i porady w kwestiach związanych z rozwojem kariery i planowaniem przyszłości.
  - b. **Budowanie Tożsamości Lokalnej:** Organizowanie wydarzeń i działań, które promują tożsamość lokalną Tarnowskich Gór i poczucie przynależności do miasta, tj.: działania związane z lokalną historią i kulturą, oraz aktywności, które pozwalają młodym ludziom odkryć piękno i wartość swojego miasta.
  - c. **Rozwój Umiejętności Praktycznych:** Oferowanie programów szkoleniowych i warsztatów, które pomagają młodzieży rozwijać praktyczne umiejętności przydatne w życiu codziennym i na rynku pracy.
  - d. **Promowanie Pracy Społecznej i Wolontariatu:** takie działania pomagają rozwijać empatię, solidarność społeczną oraz poczucie odpowiedzialności za swoje środowisko.
  - e. **Kreowanie Perspektyw Rozwoju:** ścieżki rozwoju i perspektyw zawodowych, które pokazują młodzieży możliwości w Tarnowskich Górach oraz zachęcają ich do powrotu tam po zakończeniu nauki.
  - f. **Świadomość różnorodności** – między 14 a 18 rokiem życia młodych ludzi następuje mnóstwo zmian, a tym przedziale wiekowym jest również kilka podgrup wiekowych, które znacząco się między sobą różnią. **Warto**

współpracować ze specjalistami z zakresu psychologii i rozwoju w budowaniu długofalowej współpracy z tą grupą wiekową!

4. **Dziedzictwo materialne i niematerialne** – Tarnowskie Góry są bogate w wydarzenia historyczne i dziedzictwo kulturowe – w tym to dziedzictwo związane z kulturą górniczą. W planowaniu pomysłów warto z nich czerpać i uczynić je inspiracją lub tematem przewodnim działań.
5. **Festiwalizacja / Festynizacja** – wiele pomysłów, które pojawiały się w trakcie spotkań odwołuje się pośrednio lub bezpośrednio w swojej formule do interdyscyplinarnych festiwali / festynów. To duży potencjał do włączania ludzi w działania w formie odbiorców i twórców jednocześnie, jednak w swoich zamierzeniach tego typu wydarzenia są ogromnym wyzwaniem finansowym i logistycznym. **Warto, by inicjatywy oddolne odwoływały się do lokalnych mikrospołeczności, grup sąsiedzkich i towarzyskich, tak by tworzyć przestrzenie do wzmacniania więzi społecznych i integracji społeczności lokalnych!**
6. **Działania międzypokoleniowe** są szansą na integrację, lepsze poznanie siebie, ale także pełniejsze zrozumienie potrzeb, radości i problemów przedstawicieli różnych generacji. Młodszy i starsi, działając razem, mogą się od siebie wzajemnie uczyć, a dzięki współpracy – po prostu się polubić.
7. **Sport i działania towarzyszące** – w dyskusji z mieszkańcami, szczególnie z młodzieżą, sport bardzo często pojawiał się jako aktywność bardzo atrakcyjna, silnie angażująca. Sport to w programie Dom Kultury+ **działania uzupełniające**, dlatego wskazując tego typu aktywności **warto pamiętać, by towarzyszyły one materialnemu i niematerialnemu dziedzictwu kulturowemu!**